

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 1 de 10

CARACTERÍSTIQUES GENERALS*

Tipus: ☐ Formació bàsica, ☒ Obligatòria, ☐ Optativa
☐ Treball de fi de grau, ☐ Pràctiques Tutelades
☐ Pràctiques Orientades a la Menció

Duració: Semestral

Semestre/s: S7

Número de crèdits ECTS: 6

Idioma/es: Català/Castellà

DESCRIPCIÓ

DESCRIPCIÓ BREU I JUSTIFICACIÓ

El farmacèutic ha d'estar capacitat per garantir, amb criteris de qualitat i seguretat, l'accés a la població dels medicaments i productes sanitaris. Per aconseguir-ho ha de conèixer les bones pràctiques en farmàcia i s'haurà de portar a terme la dispensació de medicaments i les tasques relacionades de manera que s'asseguri i un bon ús del medicament.

L'accés als medicaments no és suficient per a que els pacients obtinguin uns resultats òptims dels tractaments. Per afrontar les necessitats dels pacients en relació amb l'ús dels medicaments, els farmacèutics han d'assumir cada cop més les seves responsabilitats en els resultats de la salut derivats del seu ús. En conseqüència s'ha de focalitzar la pràctica professional en el pacient i els serveis professionals que se li poden oferir..

L'Atenció Farmacèutica és la participació activa del farmacèutic en l'assistència al pacient, en la dispensació i el seguiment d'un tractament farmacoterapèutic, cooperant amb el metge i altres professionals amb un resultat que millorari la qualitat de vida del pacient.

En aquesta assignatura es tracten diversos temes relacionats amb l'Atenció Farmacèutica i la Clínica Farmacèutica des del punt de vista de les principals patologies que afecten a la població i al seu maneig segons les guies clíniques i els documents de referència. A més, de forma transversal, es continuen treballant conceptes explicats en l'assignatura Atenció Farmacèutica i Farmàcia Clínica I.

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 2 de 10

COMPETÈNCIES*

Competències generals

- G-4 Dissenyar, preparar, subministrar i dispensar medicaments i altres productes d'interès sanitari.
- G-5 Prestar consell terapèutic en farmacoteràpia i dietoteràpia, així com en l'àmbit nutricional i alimentari en els establiments en els que prestin serveis.
- G-6 Promoure l'ús racional dels medicaments i productes sanitaris, així com adquirir coneixements bàsics en gestió clínica, economia de la salut i ús eficient dels recursos sanitaris.
- G-7 Identificar, avaluar i valorar els problemes relacionats amb fàrmacs i medicaments, així com participar en les activitats de farmacovigilància.
- G-9 Intervenir en les activitats de promoció de la salut, prevenció de malaltia, en l'àmbit individual, familiar i comunitari; amb una visió integral i multiprofessional del procés salut-malaltia.
- G-13 Desenvolupar habilitats de comunicació i informació, tant orals com escrites, per tractar amb pacients i usuaris del centre on es desenvolupi la seva activitat professional. Promoure les capacitats de treball i col·laboració en equips multidisciplinaris i les relacionades amb altres professionals sanitaris.
- G-14 Conèixer els principis ètics i deontològics segons les disposicions legislatives, reglamentàries i administratives que regeixen l'exercici professional, comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context social en transformació
- G-18: Ser capaços d'incorporar la visió holística de la persona tenint sempre en compte totes les seves dimensions (fisiològica, humana, social, psicològica o transcendent); per aplicar-la a tots els àmbits d'acció del professional farmacèutic.

Competències específiques

- E-MF1 Utilitzar de forma segura els medicaments tenint en compte les seves propietats físiques i químiques incloent qualsevol risc associat al seu ús.
- E-MF2 Conèixer i comprendre els fonaments bàsics de les anàlisis clíniques i les característiques i continguts dels dictàmens del diagnòstic de laboratori.
- E-MF7 Promoure l'ús racional del medicament i productes sanitaris.

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 3 de 10

- E-MF8 Adquirir les habilitats necessàries per poder prestar consell terapèutic en farmacoteràpia i dietoteràpia, així com consell nutricional i alimentari als usuaris dels establiments en els que presten servei.
- E-MF9 Comprendre la relació existent entre alimentació i salut, i la importància de la dieta en el tractament i prevenció de les malalties.
- E-MF10 Conèixer i comprendre la gestió i característiques pròpies de l'assistència farmacèutica en les Estructures Assistencials d'Atenció Primària i d'Atenció Especialitzada en el Sistema Sanitari.
- E-MF16 Conèixer i comprendre la gestió i característiques pròpies de l'assistència farmacèutica en l'àmbit oficial, hospitalari i de la indústria farmacèutica.

REQUISITS PREVIS*

No s'estableixen requisits previs.

CONTINGUTS

El programa desenvolupa diversos temes d'atenció farmacèutica a les següents àrees:

1. Pneumologia: asma, malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC)
2. Endocrinologia: diabetis mellitus, malalties de la tiroides, obesitat
3. Cardiologia: hipertensió arterial, dislipèmia, insuficiència cardíaca, tromboembolisme, infart agut de miocardi / angina, fibril·lació auricular
4. Patologia digestiva: nàusees i vòmits, dispèpsia i úlcera, pancreatitis, hepatopaties i cirrosi
5. Sistema immunitari: psoriasi, artritis reumatoide, malaltia de Crohn, colitis ulcerosa, altres malalties autoimmunes, trasplantament d'òrgan sòlid, trasplantament de progenitors hematopoètics
6. Ginecologia i obstetrícia: contracepció, embaràs, lactància, altres situacions: mastitis, malaltia pèlvica inflamatòria.
7. Oftalmologia: glaucoma d'angle obert, glaucoma d'angle tancat, conjuntivitis i altres infeccions oculars freqüents, fàrmacs utilitzats en proves i diagnòstics.
8. Neurologia: ictus isquèmic, ictus hemorràgic, malaltia d'Alzheimer i altres demències, malaltia de Parkinson, epilèpsia, patologies neuromusculars (Miastènia gravis, ELA)

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 4 de 10

9. Pacient geriàtric: canvis associats al procés d'envelliment, fragilitat, criteris de prescripció inadequats en persones majors, fàrmacs d'interès especial, interaccions rellevants, úlcera de decúbit, hiperplàsia de pròstata, incontinència urinària
10. Salut mental: depressió, ansietat, insomni, esquizofrènia
11. Pacient pediàtric
12. Vacunologia
13. Malalties infeccioses: infeccions bacterianes, infeccions fúngiques, infeccions víriques, situacions específiques: sèpsis
14. Pacient crític: característiques principals, sedació, analgèsia
15. Pacient quirúrgic / hemostàsia: compatibilitat en Y, maneig peri-operatori
16. Oncohematologia: anèmies, leucèmies agudes i cròniques, limfomes, càncer de mama, càncer colorectal, càncer de pulmó, càncer de pròstata, cures pal·liatives
17. Fluidoteràpia i alteracions renals: insuficiència renal, equilibri àcid base, fluidoteràpia, electròlits
18. Dermatologia: acne, protecció solar, dermatitis, atòpia, urticària-al·lèrgia
19. Processos amb dolor: cefalea, dolor articular, dolor neuropàtic
20. Processos amb especialitats OTC

A més, a les classes es tracten diversos continguts generals de forma transversal:

Conceptes de farmàcia clínica i atenció farmacèutica, distribució de medicaments, procés de validació-dispensació i administració de medicaments, informació de medicaments, selecció de medicaments, ús de medicaments, seguretat de medicaments-erròs de medicació i reaccions adverses, conciliació de la medicació, mescles intravenoses i preparacions estèrils en el servei de farmàcia.

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 5 de 10

METODOLOGIA

ACTIVITATS FORMATIVES

Activitats Formatives* (Memòria GF)	Activitats Formatives (Sigma)	Crèdits* ECTS	Competències
Sessions teòriques	Sessions d'exposició de conceptes	1,1	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
Resolució d'exercicis o problemes	Sessions de resolució d'exercicis, problemes i casos(1)	0,4	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
Activitats integradores del coneixement: casos, seminaris, treballs dirigits i aprenentatge cooperatiu	Seminaris	0,5	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
Sessions pràctiques: laboratori o simulacions	Treball pràctic / laboratori	-	-
-	Presentacions (2)	-	-
Estudi personal de l'alumne	Activitats d'estudi personal per part dels estudiants	3,9	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
Activitats d'avaluació	Activitats d'avaluació (exàmens, controls de seguiment...)	0,1	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
	TOTAL	6,0	

GF: Grau en Farmàcia

(1) En el GF els "casos" de Sigma estan inclosos en "Activitats integradores del coneixement"

(2) En el GF les "presentacions" de Sigma estan incloses en "Activitats integradores del coneixement"

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 6 de 10

EXPLICACIÓ DE LA METODOLOGIA DIDÀCTICA*

1. **Mètode expositiu:** lliçó magistral participativa, treball a través de les exposicions dels diferents continguts teòric-pràctics i implicant a l'estudiant amb la combinació d'activitats i exercicis a l'aula, incentivant l'alumne a formular preguntes que comportin un raonament personal. Exposició de continguts, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements a l'aula o a través de mitjans audiovisuals.
3. **Simulacions:** aprenentatge basat en el procés d'utilitzar un model d'un sistema real i dur a terme experiències amb ell, amb la finalitat d'adquirir determinades habilitats, comprendre el comportament del sistema. Les activitats es realitzen a l'aula, sala de demostracions o espais amb equipament especialitzat com els laboratoris, sales d'informàtica, sales de simulació o sales de demostracions, supervisades pel professor. Les visualitzacions poden ser informàtiques, sobre models anatòmics, casos clínics, anàlisis diagnòstiques, problemes, etc.
4. **Resolució d'exercicis o problemes,** desenvolupant solucions adequades mitjançant la realització de rutines, aplicant fórmules o algorismes i interpretant resultats. Es sol utilitzar com a complement de la lliçó magistral.
5. **Aprenentatge basat en problemes o casos,** Permetent que els estudiants experimentin, assagin i indaguin sobre la naturalesa de situacions, fenòmens i activitats quotidianes fomentant l'anàlisi, el treball en equip i la presa de decisions.
6. **Aprenentatge cooperatiu,** aconseguint que els estudiants es facin responsables del seu propi aprenentatge i del dels seus companys en una estratègia de responsabilitat compartida per assolir metes grupals
7. **Activitats d'avaluació.** exercicis per avaluar el grau d'assumpció de les competències (coneixements, habilitats, valors) per part dels alumnes, de forma continuada o puntual.

Les metodologies docents més adients pel GF són: Mètode d'exposició; Pràctiques en el laboratori; Simulacions; Resolució de casos i problemes; Aprenentatge basat en problemes o casos; Aprenentatge cooperatiu; Activitats d'avaluació; Observació i Aprenentatge de la realitat.

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 7 de 10

AVALUACIÓ

MÈTODES D'AVALUACIÓ

Mètodes d'avaluació * (Memòria GF)	Mètodes d'avaluació (sigma)	Pes* (2)	Competències*
Examen final	Examen final	50%	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
-	Examen/s parcial/s (1)	-	-
Seguiment de l'aprenentatge (inclou controls, casos, exercicis, problemes, participació, avaluació On-Line, autoavaluació)	Activitats de seguiment	50%	G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16
Treballs y presentacions	Treballs i presentacions	-	-
Treball pràctic o experimental	Treball experimental o de camp	-	-
Avaluació TFG	Projectes	-	-
Pràctiques externes (pràctiques tutelades i pràctiques orientades a la menció)	Valoració de l'empresa o institució	-	-
-	Participació (1)	-	-
		100 %	

(1) En el GF els "Examen/s parcial/s" i "la Participació" de Sigma estan inclosos a "Seguiment de l'aprenentatge"

(2) Els valors poden oscil·lar ± 5 % respecte al valor definit a la memòria del GF (sumatori final 100%)

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 8 de 10

RESULTATS DE L'APRENTATGE *

- Saber avaluar i identificar les necessitats farmacoterapèutiques del pacient i conèixer la seva informació clínica rellevant mitjançant l'entrevista clínica com a part de l'abordatge integral dels seus problemes de salut.
- Comprendre les diferències dels pacients pel que fa a la seva resposta als fàrmacs, i l'evolució de les malalties més prevalents, en funció dels seus problemes de salut, edat etc.
- Saber planificar i dur a terme activitats preventives i de seguiment farmacoterapèutic, amb l'objecte de fomentar l'ús racional del medicament.
- Ser capaç de dispensar i donar consell farmacèutic en símptomes menors amb medicaments que no necessiten prescripció mèdica seguint els protocols d'actuació professionals.
- Saber comunicar-se i col·laborar amb el pacient i la resta de professionals de la salut en la presa de decisions en salut.
- Saber realitzar comunicacions d'errors de medicació i sospites de reaccions adverses a medicaments.

QUALIFICACIÓ

PRIMERA CONVOCATÒRIA

La qualificació d'aquesta assignatura vindrà determinada per:

- Avaluació de l'examen final (EF), dividit en dues parts* amb un 50% a la nota final.
- Activitats de seguiment (AS): avaluació continuada a través de les activitats desenvolupades en els seminaris (50%).

Serà necessari superar cadascuna de les dues parts amb un 5. En cas de ser inferior, la nota final serà la nota més baixa obtinguda.

* Hi haurà un control alliberador de matèria a meitat del semestre.

- Qui superi el control alliberador a meitat del semestre amb nota ≥ 5 , en l'examen final només s'examinarà de la segona part de la matèria pendent. En aquest cas la nota corresponent a l'examen final, serà la mitjana dels dos exàmens (només es podrà fer la mitjana si també s'ha obtingut una nota ≥ 5 al segon examen; en cas contrari es considerarà suspesa la convocatòria).
- Qui no superi el control alliberador a meitat de semestre haurà de realitzar l'examen final amb tota la matèria. (NOTA: de manera excepcional, un alumne que aprovi la

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓN FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 9 de 10

primera part de la teoria podrà descartar aquesta nota i realitzar l'examen final complet si vol pujar nota. En aquest cas la nota final serà la de l'examen de tota la matèria).

La nota de les activitats de seguiment, resultarà de la qualificació de les diferents activitats que es realitzin durant els seminaris de l'assignatura.

La nota final es calcula aplicant la següent fórmula:

$$\text{Nota final} = 0.5 \times \text{EF} + 0.5 \times \text{nota AS}$$

SEGONA CONVOCATÒRIA

En cas de no haver assolit la nota mínima de 5 en alguna de les dues parts (examen i / o activitats de seguiment) en primera convocatòria, haurà recuperar o recuperar-les, així:

- En cas de no haver superat amb un 5 l'examen final, la recuperació serà mitjançant examen del total de la matèria.
- En cas de no haver assolit un 5 en activitats de seguiment, haurà de recuperar aquesta part mitjançant l'examen final

La nota final de la segona convocatòria serà la obtinguda a l'examen global de recuperació de l'assignatura.

SEGÜENTS CONVOCATÒRIES

En cas de no superar la matèria en segona convocatòria, tot i que s'hagués aprovat alguna de les parts avaluables, no es conservarà cap nota per al curs següent i s'haurà d'examinar de tota la matèria en un únic examen final.

AVALUACIÓ DE LES COMPETÈNCIES

Per a l'avaluació de les competències G-4, G-5, G-6, G-7, G-8, G-9, G-13, G-14, G-18, E-MF1, E-MF2, E-MF7, E-MF8, E-MF9, E-MF10, E-MF16 s'utilitzarà com a indicador la nota de l'assignatura.

* Aquestes característiques no es poden modificar sense l'aprovació dels òrgans responsables de les estructures acadèmiques de nivell superior (matèria, mòdul i/o pla d'estudis).

ASSIGNATURA: ATENCIÓN FARMACÈUTICA I FARMÀCIA CLÍNICA II

MATÈRIA: Atenció Farmacèutica i farmàcia clínica

MÒDUL: Medicina i Farmacologia

ESTUDIS: Grau en Farmàcia

Pàgina 10 de 10

HISTÒRIC DEL DOCUMENT

MODIFICACIONS ANTERIORS

Juny 2019; Garin Escrivà, Noé

Juliol 2020; Garin Escrivà, Noé

Juliol 2021; Feliu Ribera, Anna; Fernández de Gamarra Martínez, Edurne; Garin Escrivà, Noé, Moreno Martínez, Estela

DARRERA REVISIÓ

Juliol 2022; Feliu Ribera, Anna; Fernández de Gamarra Martínez, Edurne; Garin Escrivà, Noé, Moreno Martínez, Estela